Μια μοναδική μυσταγωγική εμπειρία στον κόκκινο βράχο της αυστραλιανής ερήμου

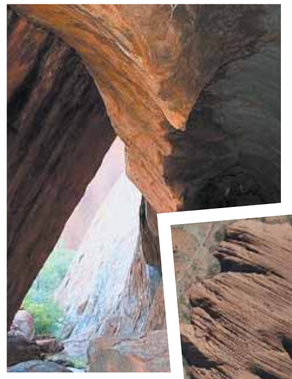

"ΑΛΧΕΡΑ-ΤΖΟΥΡΤΖΟΥΚΑ"

"Η εποχή των ονείρων"

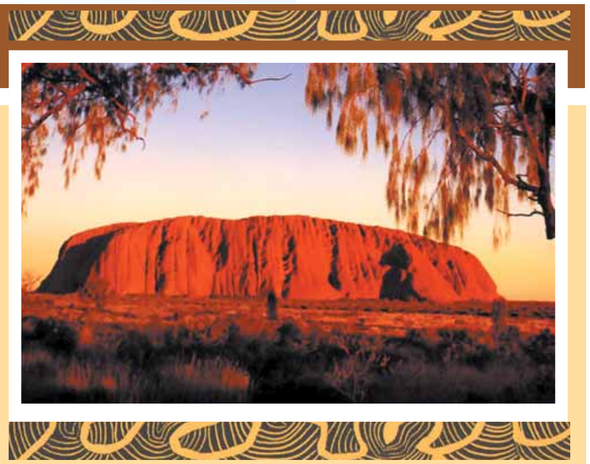

Πουθενά στον κόσμο δεν θα χαρείτε όλα τα αστέρια του ουρανού, με γυμνό οφθαλμό, όπως θα τα χαρείτε στο "κόκκινο κέντρο" της αυστραλιανής ερήμου, με φόντο το μεγάλο βράχο του Ουλουρού. Ούτε που μπορούσαμε να φανταστούμε ότι υπήρχαν και φώτιζαν την ουράνια σκέπη τόσο πολλά αστέρια, που πρόσδιδαν μια ξέχωρη μαγεία στην έτσι κι αλλιώς μοναδική νύχτα!

Την σιωπή της γαλήνιας νύχτας έσπαζε πότε-πότε το ουρλιαχτό ενός αγριόσκυλου, γνωστού ως ντίγκο.Εκείνη η νύχτα ήταν το αποκορύφωμα μιας μοναδικής μυσταγωγικής εμπειρίας που μας είχε εισαγάγει σε κάποια στοιχεία των Αυστραλών ιθαγενών.

Και καταλληλότερο μέρος γι' αυτή την "μυσταγωγία" δεν υπάρχει από το Ουλουρού, τον εντυπωσιακό βράχο που βρίσκεται στο κέντρο της αυστραλιανής ερήμου και αλλάζει χρώματα, ανάλογα με την θέση του ήλιου (ή του φεγγαριού).

Οι Αβορίγινες θεωρούν το Ουλουρού, "ιερό μέρος" και απομεινάρι του "καιρού του ονείρου", από τότε δηλαδή που διαμορφωνόταν ο κόσμος (τους) και δεν ανέβαιναν ποτέ πάνω του.

Οι λευκοί άποικοι της Αυστραλίας μετονόμασαν τον "ιερό βράχο" σε "Άγιερς Ροκ" (προς τιμήν ενός Αγγλοσάξωνα "άρχοντα") και φυσικά τον εκμεταλλεύτηκαν τουριστικά, διαμορφώνοντας και ένα μονοπάτι με σχοινί προστασίας στο πλάι του για να ανεβαίνουν οι τουρίστες ως την κορυφή του.

Το 1985 η τότε Εργατική κυβέρνηση της Αυστραλίας (με πρωθυπουργό τον Μπομπ Χόουκ) έδωσε και πάλι πίσω στους ιθαγενείς τον βράχο τους και την ευρύτερη περιοχή του και επανήλθε η αρχική ονομασία του "Ουλουρού".

Το μονοπάτι και το σχοινί εξακολουθούν να υπάρχουν και παρά τις εκκλήσεις των ιθαγενών προς τους τουρίστες, να μην ανεβαίνουν στο βράχο, δεν είναι λίγοι αυτοί που γράφουν στα ...παλιά τους τα παπούτσια την επιθυμία τους και ας λένε ότι "σέβονται τις παραδόσεις των Αβορίγινων".

Ο βράχος δεν είναι εντυπωσιακά ψηλός, ούτε και πάρα πολύ ανώμαλος. Το μονοπάτι, σχετικά καλό, αλλά κάθε χρόνο σκοτώνονται και κάποιοι τουρίστες. Κατά τους ιθαγενείς οι θάνατοι αυτοί οφείλονται στην "ιεροσυλία της ανάβασης".

Εμείς σεβαστήκαμε την επιθυμία τους, δεν ανεβήκαμε στο βράχο, χάνοντας την ευκαιρία να βγάλουμε εντυπωσιακές φωτογραφίες. Εξάλλου τον είδαμε "αφ' υψηλού" αφού πετάξαμε από πάνω του με... ελικόπτερο!

Τον "περπατήσαμε" όμως. Κοντά δέκα χιλιόμετρα είναι ο περίγυρός του και περπατώντας τον (αρκεί να φοράς καπέλο, ένα προστατευτικό δίχτυ για τις μύγες και να έχεις νερό μαζί σου) μαθαίνεις την ιστορία του βράχου και των ιθαγενών από τις επεξηγηματικές επιγραφές που υπάρχουν σε κάθε αξιοθέατό του. Επιγραφές που εξηγούν τα διάφορα σχήματά του και τις απεικονίσεις τους.

Το Ουλουρού το επισκέπτονται τελευταία και αρκετοί τουρίστες από την Ελλάδα. Άλλοι φθάνουν εκεί αεροπορικώς αφού διαθέτει αεροδρόμιο κι άλλοι οδικώς μέσω της πόλης Άλις Σπρινγκς, επίσης στο κέντρο της Αυστραλίας, και αφού διασχίσουν μια απόσταση μερικών εκατοντάδων χιλιομέτρων της αυστραλιανής ερήμου.

Ο καθένας έχει το δικό του τρόπο να μοιράζεται τις ταξιδιωτικές του εντυπώσεις. Και την δική του κρίση.

Με αφορμή αυτό το ταξίδι επιχειρώ (ο συντάκτης του άρθρου) να δώσω μερικά στοιχεία της κουλτούρας των ιθαγενών όπως τα έζησα, τα διάβασα και μου τα... είπαν!

Η εικόνα που σημαδεύτηκε στη μνήμη μου είναι η ...τρομάρα που ένοιωσα όταν πλησιάζοντας σε μια σπηλιά του Ουλουρού, τινάχτηκαν γαβγίζοντας κατά πάνω μου, δυο τεράστια σκυλιά. Τα πέρασα για ντίγκο και επηρεασμένος από την γνωστή ιστορία της Αζάρια (του βρέφους που, σύμφωνα με την δικαιοσύνη, το άρπαξε ένα ντίγκο εκεί, κοντά στο Ουλουρού), το έβαλα στα... πόδια!

"Μη φοβάσαι" ακούω μια φωνή που προερχόταν από την... σπηλιά. Κοντοστάθηκα, κοίταξα και διέκρινα έναν ιθαγενή. Με πλησίασε όπως τον πλησίασα κι εγώ. Μύριζε... πετρέλαιο! Το φηνό αγαπημένο ναρκωτικό των Αβορίγινων.Συνεννοηθήκαμε με το... ζόρι στην αγγλική. Του ζήτησα να τον βγάλω μια φωτογραφία μέσα στο... φυσικό του περιβάλλον μαζί με τα ..."ντίγκο" που, όπως αποδείχθηκε, ήταν ήμερα... σκυλιά!

Δέχθηκε πρόθυμα αρκεί να του έδινα... δέκα δολάρια! Ο τουρισμός είχε κάνει το "θαύμα του".Τα έδωσα. Λίγο αργότερα τον είδα έξω από του Ουλουρού με ένα κουτί με πετρέλαιο. Είχε εξασφαλίσει την δόση του!

Πώς κατέληξαν οι ιθαγενείς στο ποτό και την εισπνοή πετρελαίου που τους σκοτώνει; Το βέβαιο είναι πως εκεί τους οδήγησε η "αδυναμία τους" να προσαρμοστούν στον "πολιτισμό μας"."Αλχέρα", στη γλώσσα των Αβορίγινων" σημαίνει "πίστη σε μια δημιουργική περίοδο των ονείρων" και "τζουρτζούκα" σημαίνει πως ο καθένας ξεχωριστά μετέχει με το δικό του τρόπο στην διαρκή μυθοπλασία της φυλής.

Αλχέρα-Τζουρτζούκα λοιπόν, είναι οι μύθοι στους οποίους οι Αβορίγινοι βασίζουν τις παραδόσεις τους. Ας προσπαθήσουμε, όσο πιο απλά γίνεται, να τις καταλάβουμε...

Η συνεχόμενη μυθοπλασία των ιθαγενών, που ξεκίνησε την "Δημιουργική Περίοδο" κατά το "Ιερό Παρελθόν" συνεχίζεται ως σήμερα μέσω της "Ιεράς Παραδόσεως" στην "Εποχή των Ονείρων". Η "Εποχή των Ονείρων" είναι κατά τους ιθαγενείς η περίοδος που διανύουμε τώρα.

Είναι, δηλαδή, ακόμα ζωντανή μυθολογία τους και έτσι ο καθένας τους συμμετέχει στην εξέλιξη της Φύσεως και του Σύμπαντος "ονειρευόμενος", γνωρίζοντας με αυτό τον τρόπο τα ήθη, έθιμα και τους νόμους .

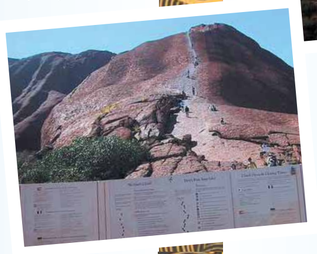

Η Κοσμολογία των αυτοχθόνων κατοίκων της Αυστραλίας αφηγείται πως αρκετούς αιώνες πριν οι ιεροί πρόγονοί τους ταξίδευαν περιπλανώμενοι σε ένα "Άδειο Κενό". Στους τόπους ξεκούρασής τους, δημιουργούσαν τον ουρανό και τα' αστέρια, στο πέρασμά τους έφτιαχναν τα ποτάμια, τα βουνά, τους νερόλακκους, και μαζί μ' αυτά τα φυσικά φαινόμενα, άφηναν πίσω τους και πνεύματα ανθρώπων, φυτών και ζώων.

Ένας από αυτούς τους δημιουργούς, οι Αβορίγινες πιστεύουν ότι είναι και το "Φίδι του Ουράνιου Τόξου", το οποίο περνώντας πάνω από την άυλη Αυστραλία σχημάτισε με την τεράστια ουρά του τις κοιλάδες της Μεγάλης Ηπείρου.

Οι πρόγονοι-θεότητες ήσαν άνδρες και γυναίκες της αρχαιότητας, οι οποίοι πολλές φορές έπαιρναν τις μορφές ζώων και έδιναν στους Αβοριγίνες τους Νόμους της ειρηνικής συνύπαρξης, και τις τιμωρίες για όσους δεν τους σέβονταν αυτούς τους νόμους

Απ' αυτούς οι φυλές έμαθαν να φτιάχνουν δόρατα, μαχαίρια και άλλα όπλα, τους δίδαξαν πως να κυνηγούν, τους δώρισαν τις διάφορες γλώσσες, και τα ονόματα που

είχε η κάθε οικογένεια-φυλή. Γι αυτό και διαπιστώνουμε ακόμα και σήμερα να υπάρχουν πολλές φυλές ιθαγενών σε όλη την χώρα με διάφορα ονόματα.

Μετά το πέρας της περιόδου της δημιουργίας, όλ' αυτά τα ιερά όντα αποτραβήχτηκαν και άφησαν τη θέση τους σε θεότητες-δημιουργούς που σε ορισμένες περιοχές παίρνουν τη μορφή μιας πληθώρας θεοτήτων δίνοντας έμφαση σ' έναν ύπατο θεό, ενώ σε άλλες αφήνουν τον Κόσμο να δρα στηριζόμενος σε προγονικά πνεύματα ανδρών και γυναικών. Με αυτό τον τρόπο η κάθε φυλή γνώριζε μέχρι ποιο γεωγραφικό σημείο ήταν υπό την προστασία του θεού της φυλής, και δεν εισέβαλλε στην περιοχή κάποιας άλλης φυλής, διότι κανείς δεν ήθελε να βρεθεί σε περιοχές όπου κατοικούσαν και προστατεύονταν από ξένες θεότητες. Η περιοχή κάθε οικογένειας-φυλής είχε ορισθεί από την "Εποχή των Ονείρων" και κανείς δεν είχε το δικαίωμα να την παραβιάσει, έτσι σπανίως γίνονταν πόλεμοι.

Γι' αυτό ακόμα και σήμερα οι ιθαγενείς θεωρούν τις περιοχές τους ιερές και οι λευκοί που τις καταπατούν "σταυροκοπιόνται" όταν οι ντόπιοι αντιδρούν στην εξόρυξη ουρανίου, πολύτιμων λίθων και... χρυσού! Δεν μπορούν να κατανοήσουν ότι αυτά τους είναι αδιάφορα.

Ο ιερός βράχος Ουλουρού

Όταν, λοιπόν, κάποια στιγμή εμφανίστηκε κατά την "Εποχή των Ονείρων" η αιμοδιψής φυλή των Κούνγια, τα προγονικά πνεύματα τους απολίθωσαν στον Ιερό Βράχο Ουλουρού.

Το Ουλουρού, που έχει ύψος 348, περί-

μετρο εννέα χιλιομέτρων και δεσπόζει στην αυστραλιανή έρημο έχει ανακηρυχθεί Εθνικό Πάρκο και αποτελεί μέρος της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Στον "ίσκιο" του βράχου αυτού είναι τα επίσης εντυπωσιακά και "ιερά" όρη "Κάτα Τιούτα" που επίσης αποτελούν κομμάτι της Παγκόσμιας Κληρονομιάς και προστατεύονται.Τα όρη αυτά, που οι Βρετανοί ονόμασαν "Όλγα" είναι μόλις 42 χιλιόμετρα από το Ουλουρού.

Για την Φυλή Πιτγανδιάρα της κεντρικής Αυστραλίας αυτός ο βράχος είναι ένας Ιερός Τόπος. Η παράδοσή τους, λέει ότι στον Ιερό αυτό Βράχο μπορεί να διακρίνει κανείς τα χαρακτηριστικά από τη σύγκρουση τους με τους Κούνγια, δυο χαραμάδες είναι στο ίδιο σημείο εκεί όπου ένας πολεμιστής έκοψε με το δόρυ του το πόδι ενός εχθρού. Οι σπηλιές του βράχου συμβολίζουν τα ανοικτά στόματα των πολεμιστών που πεθαίνουν φωνάζοντας και βρίζοντας. Μια μεγάλη σπηλιά είναι το στόμα μιας θρηνούσας μητέρας που είδε το παιδί της να το σκοτώνουν μπροστά της, η εκδίκησή της ήρθε χτυπώντας το φονιά του υιού της με ένα ξύλο. Το ανοιγμένο κεφάλι και η μύτη του είναι χαραγμένα για πάντα σε πέτρα, μαζί με τις τέσσερις τρύπες εκεί που κάποτε ήσαν τα μάτια του και τα ρουθούνια του.

Έτσι αν κάποιος επισκεφθεί το Ουλουρού και δεν ανέβει στην κορυφή του βράχου αλλά τον περπατήσει γύρω-γύρω, όπως κάναμε εμείς, και δει τα διάφορα σχήματα και διαβάσει τις επεξηγήσεις, θα καταλάβει και την σημασία του.

Ο χρόνος της "ιεράς παράδοσης"

Οι Αβορίγινες πιστεύουν ότι οι Ιεροί πρόγονοι δημιούργησαν τα πνεύματα-παιδιά και τα πνεύματα-ζώα τα οποία μπαίνουν στην κοιλιά των εγκύων γυναικών και ζώων αντίστοιχα κατά την ώρα του τοκετού. Την "Ιερά Παράδοση" και την ιστορία της πατρί-

δος τους συνεχίζουν να διδάσκονται ακόμη τα παιδιά της ερήμου, ακούγοντας τα τραγούδια και τις διηγήσεις από τους γεροντότερους όταν βραδιάσει.

Αν ποτέ πάτε στην αυστραλιανή έρημο και βρεθείτε σε περιοχές όπου ζουν κοινότητες ιθαγενών θα ζήσετε και αυτή την εμπειρία.

Η εξαφάνιση των Ιερών Όντων δεν σημαίνει ότι η "Εποχή των Ονείρων" τελείωσε, αλλά συνεχίζεται μέσω των Ιερών Χορών (Κορόμποι) και των τελετών. Ο κάθε Αβοριγίνας πιστεύει ότι έχει ένα προσωπικό πνεύμα, το οποίο ταξιδεύει, ενώ αυτός κοιμάται και επισκέπεται τους συγγενείς του και τους τόπους διαμονής τους. Πόσες χιλιάδες μανάδες είδαν μ' αυτό τον τρόπο τα ταλαιπωρημένα παιδάκια τους "της κλεμμένης γενιάς" να βασανίζονται στα "ορφανοτροφεία" των πόλεων;

Για τους αυτόχθονες Αυστραλούς η κάθε γενιά πρέπει να ζει με τον ίδιο τρόπο που ζούσαν και οι πρόγονοί τους. Αυτή η επιλογή τους, οδήγησε τους Χριστιανούς προσηλυτιστές να θεωρήσουν τους Αβοριγίνες "αποκτηνωμένους", "άγριους" και "κανίβαλους". Από την αρχή του αιώνα, μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '60 οι Βαπτιστές Χριστιανοί έκλεβαν τα παιδιά των Αβορίγινων με σκοπό να τα εκχριστιανίσουν και να τα αποκόψουν από την παραδοσιακή τους θρησκεία. Το παιδομάζωμα αριθμεί περίπου τριάντα χιλιάδες παιδιά θύματα της χριστιανικής απαγωγής. Με συστηματική πλύση εγκεφάλου, ξυλοδαρμούς, μαστιγώσεις και βιασμούς, οι Χριστιανοί "σωτήρες" οδηγούσαν τα παιδιά της "κλεμμένης γενιάς" στο δρόμο του "Κυρίου".

Μόλις πρόσφατα η αυστραλιανή κυβέρνηση ζήτησε συγγνώμη από τους ιθαγενείς για την "κλεμμένη γενιά". Αυτό όμως που δεν πέτυχε το σύστημα της "κλεμμένης γενιάς" φαίνεται τελικά ότι το πετυχαίνει ο χρόνος και ο ...πολιτισμός μας.

Δεν πάει πολύς καιρός που γιορτάστηκε η 20η επέτειος από τότε που το εθνικό πάρκο του Ουλουρού πέρασε πάλι στους ιθαγενείς.Οι παραδοσιακοί ιδιοκτήτες του χώρου γιόρτασαν την σημαντική επέτειο, απουσία των νέων.

Οι γέροι, αυτοί που αγωνίστηκαν και κατόρθωσαν να αναλάβουν την διαχείριση της περιοχής ήταν εκεί, κόρευαν τους παραδοσιακούς χορούς τους, έκαναν τις τελετές τους και έτσι συνέχισαν την "τζουρτζούκα τους". Δηλαδή συνέβαλαν με τον τρόπο στην διαρκή μυθοπλασία της φυλής.

Οι νέοι όμως απουσίαζαν κι αυτό τους προβλημάτισε."Οι νέοι μας", είπε ένας από τους ηγέτες τους, "χάνονται. Δεν ενδιαφέρονται και δεν κρατούν τις παραδόσεις".Υπήρξε όμως κι ο Γιάμι Έλτσερ, 57 χρόνων, που τους έδωσε κουράγιο.

Ο Έλτσερ, τυφλός από το '55, βρέθηκε στην παράδοση του Ουλουρού στους ιθαγενείς το '85. Μάλιστα ήταν ο πρώτος πρόεδρος της επιτροπής της φυλής Αναγκού των Αβορίγινων, που ανέλαβε την διαχείριση του Ιερού Βράχου και ας μην τον είδε ποτέ στη ζωή του.

Έχει όμως την σοφία της ζωής και τον σεβασμό των ιθαγενών και λέει:"Μαζί με την διαχείριση του Ουλουρού κάναμε και ένα κολέγιο για τα παιδιά μας. Αυτό που χρειαζόμαστε για να σωθεί η φυλή είναι παιδεία, υγεία, οικονομία".

"Και μαζί με τον Ιερό Βράχο", συνέχισε, "κερδίσαμε και τον σεβασμό. Έχουμε φτιάξει ένα χώρο με τους Κλεμμένους Βράχους. Πρόκειται για κομμάτια από τον Ιερό Βράχο που τα παίρνουν μαζί τους οι τουρίστες αλλά τα στέλνουν πίσω είτε επειδή το έχουν βάρος στη συνείδησή τους, είτε γιατί τους φέρνουν κακοτυχία".

Όταν ρηγαίναμε προς το Ουλουρού σκεφτόμουν "τι γυρεύω, τώρα εγώ στην άκρη του κόσμου" και ήμουν βέβαιος ότι αυτή θα ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που θα πήγαινα εκεί. Τώρα είμαι βέβαιος πως θα ξαναπάω. Το "Κόκκινο Κέντρο" και η "ιερότητά του" με κέρδισαν.